

**BALTACIOĞLU, ROUSSEAU VE DEWEY'DEN ÇOCUK EĞİTİMİ HUSUSUNDA
YETKİLİLERE MEKTUPLAR**

*THE LETTERS ABOUT CHILDREN'S EDUCATION FROM BALTACIOĞLU, ROUSSEAU
AND DEWEY TO AUTHORIZED*

Öğr.Gör. Recai AKAY

Istanbul Esenyurt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Çocuk Gelişimi, recaiakay@esenyurt.edu.tr, İstanbul/Türkiye

ÖZ

“Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey’den Çocuk Eğitimi Hususunda Yetkililere Mektuplar” isimli çalışmanın amacı Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey’in ağızından dönemin yetkililerine tavsiye, öneri ve rapor niteliğinde mektuplar yazmaktır. Bu çalışmada akademik senaryo yöntemi kullanılmıştır. Yani Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey hayatta olsalardı nasıl bir mektup yazabilirdi teması üzerinde durulmuştur. Onların eğitim ilkelerinden yola çıkılarak günümüz ağızıyla yetkililere mektuplar yazılmıştır. Rousseau’ya öğretmenlere mektup yazdırılmıştır. Dewey MEB Müsteşarına değerlendirme raporu niteliğinde bir mektup göndermiştir. Baltacıoğlu ise Milli Eğitim Bakanı’na bizzat tavsiye mektubu yazmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Eğitim, Okul, Öğretmen, Öğrenci.

ABSTRACT

The article’s aim which is called “The letters about children’s education from Baltacıoğlu, Rousseau and Dewey to authorized” is to write reportable letters which has advice, suggestion and report to the authorized who have responsibilities about education at that period. The academic scenario method was used in this study. In other words, Baltacıoğlu, Rousseau and Dewey were concerned about how they could write a letter if they were alive. From their educational principles, letters were written to the authorities with today’s point of view. A letter to Rousseau for teachers is printed. Dewey sent a letter to the Undersecretary of the Ministry of National Education as an evaluation report. Baltacıoğlu wrote a letter of recommendation to the Minister of National Education.

Keywords: Children, Education, School, Teacher, Student.

1. GİRİŞ

Öncelikle çalışmaya kaynaklık eden ve eserin temelini oluşturan Rousseau, Dewey ve Baltacıoğlu’nu kısaca tanıtarak başlamakta fayda vardır. Bu üç isim de çocuk gelişimi ve eğitimi açısından kendi ülkeleri ve hatta dünyada çok önemli bir yere sahiptir.

Jean Jacques Rousseau 1712 yılında İsviçre’nin Cenevre kentinde dünyaya gelmiştir. Annesi Rousseau daha dokuz günlük bir bebekken enfeksiyon sebebiyle hayatını kaybetmiştir. Babası ise bir dönem Osmanlı Devleti’nin yönetim külliyesi olan Topkapı Sarayı’nda altı yıl saatçi olarak çalışmıştır. On altı yaşına geldiğinde Fransa’ya gitmiş ve hayatının sonuna kadar Fransa’da yaşamıştır. Toplum Sözleşmesi kitabı ve bu eserde verdiği düşünceleri Fransız Devrimini etkilemiştir. Edebiyat, sanat ve eğitime dair bir çok eseri olmakla birlikte 1762 yılında yayınladığı “Emile ya da Eğitim Üzerine” adlı kitabı eğitim açısından bir temel taş oluşturmaktadır. Rousseau bu eserinde Türkler’in Fransızlardan daha insancıl ve misafirperver olduğunu söylemekten kendini alıkoyamamıştır. Bunun sebebi olarak da bugün güçlü ve zengin olan Türkler’in yarın yardım ettikleri kişilerin durumuna düşebileceklerinin bilincinde, yani empati

kaabiliyetlerinin yüksek olmalarını göstermiştir. Rousseau 1778 yılında hayata gözlerini yummuştur. (<http://www.dunyabulteni.net>, 06.01.2018)

John Dewey 1859 senesinde ABD'nin Vermont eyaletinde doğmuştur. 1888 ile 1904 yılları arasında Minnesota, Chicago ve Michigan Üniversitelerinde felsefe muallimliği yapmıştır. Pekin Üniversitesi'nde iki yıl kadar ders verdi. Yapılandırmacı yaklaşımın öncülüğünü ve başını çeken kişi olmuştur. Öğretmen her şeyi bilir görüşüne karşı çıkmıştır. Öğrencilerin yaşayarak öğrenmesi gerektiği fikrini savunmuştur. 1924 yılında dönemin Türk Milli Maarif (Eğitim) Bakanlığı tarafından ülkemize davet edilmiştir. İstanbul, Ankara ve Bursa'da incelemelerde bulunmuştur. 1939 yılında hayatını kaybetmiştir. Aynı yıl evinde yapılan incelemeler sonucunda Türkiye hakkındaki raporu bulunmuş ve Türk Maarif Bakanlığı'na gönderilerek basımının yapılmasına vesile olmuştur. (<http://www.nkfu.com>, 06.01.2018)

İsmail Hakkı Baltacıoğlu 1886 yılında İstanbul'da hayata gözlerini açmıştır. 1903 yılında Vefa İdadisini (Lise) bitirip 1904 yılında Divan-ı Hümayun Katipliğine başladı. 1908 yılında Darülfünun'dan (İstanbul Üniversitesi) mezun oldu. Ardından Darülmüallimin'de (Öğretmen okulu) Hüsnü Hat Öğretmenliğine(Güzel yazı) başladı. 1910 yılında Avrupa'ya gönderildi. Aynı yıl geri döndükten sonra Darülmüalliminde pedagoji dersleri vermeye başladı. (<http://www.filozof.net>, 06.01.2018) Avrupa gezisi sırasında Avrupa okulları ve eğitim sisteminin yapay olduğunu görmüş ve buna rağmen Avrupa'nın bilimde nasıl ileri olduğuna çok şaşırmıştır. (Kaytancı,2014).

Baltacıoğlu'na göre eğitim adam yetiştirmek yani toyların hayata hazırlanmasıdır. (Baltacıoğlu, 1964, s. 22) Onun eğitim anlayışı beş temel üzerine oturmuştur. Bunlar; şahsiyet, muhit, (çevre) travay,(çalışma) randıman,(verim) ve inisiyasyon,(başlatma) prensipleridir. Maarif Müsteşarlığı ve Darülfünun Eminliği (İdareci) yaptı. İki dönem milletvekilliği seçimlerini kazandı. On yıla yakın bir zaman Yeni Adam Dergisini çıkardı.(Kaytancı,2014)

Baltacıoğlu 1957 yılına kadar Türk Dil Kurumu'nda çalışmalarda bulundu. 1978 yılında hayatını kaybetti. (<http://www.biyografya.com>, 06.01.2018)

Bu denemenin amacı çocuk gelişimi ve eğitimi alanında önemli bir yer tutan üç bilim adamının; Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey'in ağızından dönemin Türk yetkililerine tavsiye, öneri ve rapor niteliğinde mektuplar yazmaktır.

Bu çalışmada akademik senaryo yöntemi kullanılmıştır. Yani Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey hayatta olsalardı nasıl bir mektup yazabilirlerdi teması üzerinde durulmuştur. Onların eğitim ilkelerinden yola çıkılarak günümüz ağızıyla yetkililere mektuplar yazılmıştır. Rousseau'ya öğretmenlere mektup yazdırılmıştır. Dewey MEB Müsteşarına değerlendirme raporu niteliğinde bir mektup göndermiştir. Baltacıoğlu ise Milli Eğitim Bakanı'na bizzat tavsiye mektubu yazmıştır.

2.YÖNTEM

Bu çalışma literatür taramasına dayalı olarak akademik senaryo yöntemiyle hazırlanmıştır.Veriler, Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey'in hakkında yazılmış eser, tez, internet ve makalelerden oluşan birinci ve ikinci el kaynaklardan elde edilmiştir.

Bu çalışmada akademik senaryo yöntemi kullanılmıştır. Yani Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey hayatta olsalardı nasıl bir mektup yazabilirlerdi teması üzerinde durulmuştur. Onların eğitim ilkelerinden yola çıkılarak günümüz ağızıyla yetkililere mektuplar yazılmıştır.

Yazılan deneme Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey'in eğitim görüşleri doğrultusunda olup eser tamamen akademik bir kurgu içerisinde düzenlenmiş ve sunulmuştur.

3.BULGULAR

3.1. Rousseau'dan Öğretmenlere Mektup

01/01/2018

Sevgili eğitimciler;

Çocuk bir bitkiye benzer.Nasıl ki bir bitki doğal seyrinde büyürken ona şekil vermek istediğinizde onu yönelttiğiniz tarafa bir zaman meyleder. Fakat serbest bırakıldığında tekrar doğal yolunu alır. Çocuklar da tıpkı bir bitki gibi kendi doğal yolunu kendileri bulabilir.Sizlere düşen görev çocuğun doğal yolunu bulmasına örtük bir şekilde yardımcı olmaktır (Rousseau,2007: 12).

Çocukların hayatı için gerekli olan herşeyi bize eğitim verir. Eğitimi de öğretmenler verir. Öğretmenlerin verdiği eğitim yaradılışımıza uygun bir yol olmalıdır. Yaradılışa uygun olmayan eğitim çocuklarda bunalımlara yol açar. Eğitim yaradılışa uygun doğal yollardan verilmedikçe ne kendine ne de başkalarına faydası olmayan mutsuz bireyler yetişmektedir (Rousseau,2007: 13).

Peki nedir en doğal eğitim? Yaradılışa uygun doğal eğitim çocukların aktif olmasıyla, ancak sınıma yanılma yoluyla gerçekleşebilir. Çocukların kendi başlarına birşeyler yapmalarına izin verin. Onları aktif olmaya kanalize edin. Bırakın çocuk yanlış yapsın. En nihayetinde deneyerek doğruya ulaşmayı bulacaktır. Örneğin coğrafya dersinde harita çizmeyi gösterin. Daha sonra ondan harita çizmesini isteyin. Önce yaşadığı evi ve şehri çizsin. Doğal olarak çizimi basit ve yalın olacaktır. Böylece harita çizmenin mantığını kavramış olacaktır.(Rousseau, 2011: 217) Amaç haritayı düzgün çizmek değil harita çizmenin kavramını öğretmektir.

Ezberden kaçının. Bu çocuğu papağana çevirir. Papağan ise anlamadan konuşur.(Rousseau,2007: 30) Okumak çocuk için yararlı oluncaya kadar ona okumayı dikte etmeyin. (Rousseau,2011: 130) Türk basınından takip ettiğim kadarıyla altı-yedi yaş civarında çocukları ilkokula başlatıyormuşsunuz. Ama her çocuk bu yaşlarda okuma yazmaya hazır olmayabilir. Hazır olmadığı zamanda okula başlatmak çocuklarda okul korkusunu tetikler. Böylece siz Türkler nasıl dersiniz "kaş yapmak için göz çıkarmak" durumuna düşmüş olursunuz.

Öğretimde tüme varım yöntemi en kuvvetli yöntemdir. Çocuğa kedi türlerini öğretmek istiyorsanız önce evcil kediden başlamalısınız. Yani onun her gün çevresinde gördüğü hayvandan. Daha sonra bu genişletilip vaşak, puma, çita, aslan, kaplan gibi türler de öğretilerek çocuğun genelleme yapmasına izin verin. Ya da çocuğa kuşların uçtuğu bilgisini vermek istiyorsak buna önce serçeden başlanmalıdır.

Çocuklara bilgi verirken acele etmeyin. Acele edildiği takdirde o çocuk o bilgiyi yanlış öğrenir veya hiç öğrenemez. Çocuğa birşeyler öğretirken hazırbulunuşluğunu yoklayın. Bakalım o çocuk o bilgi için kendini hazır hissediyor mu? Eğer çocuk hazır değilse çocuk hazır oluncaya kadar bekleyin. En faydalı bilgiler bile çocuk hazır değilken verildiğinde en zararlı bilgilere dönüşebilir. (Rousseau,2007: 66-69)

Eğitimin temeli sabır üzerine kurulmuştur. Tüm öğretmenlerin mutlaka sabırlı olmayı bilmeleri eğitimin ön şartıdır. Eğitimde aceleye yer yoktur. Acele işler mutlaka sıkıntıyla sonuçlanır. Bi atasözünüz daha aklıma gelmişken paylaşayım "acele giden ecele gider" diye. Tam da bu iş için söylenmiş gibi. Sabırsız yapılan işlerin sonu genellikle kötü biter. Öğretimi kötü yapmaktansa hiç yapmamak daha iyidir. Şu bir gerçektir ki; hiç eğitim almamış bir çocuk kötü eğitim almış bir çocuktan daha kalitelidir. (Rousseau,2007: 89)

Çocukları ne fazla sıkın ne de başboş bırakın. (Rousseau,2007: 127) Aşırı koruyucu ailede yetişen öğretmenler çocuklara da böyle davranmak isterler. Çocuğu aşırı korumaya çalışmak onu sıkır. Çocuğu görmezden gelmek de onu serkeşliğe sevk eder. Bu iki uç durumun ortası çocuğa özgürlüğünü yaşayabilmesi için fırsatlar verip onu uzaktan ve sezdirmeden control etmek gerekir.

Bir eğitimcinin görevi çocuğun bilgiyi istemesini sağlamaktır. Çocuklarda bilginin bir ihtiyaç olduğu hissini uyandırmaktır. Bundan sonra yapılacak iş bilginin çocuğun seviyesine indirgenerek çocuğun öğrenmesini sağlamaktır. Ayrıca o bilgiyi öğretecek yol ve materyalleri hazırlamak da öğretmenin işidir.

İnsanlar doğuştan iyidir.Maalesef çocuğu bozan toplumdur. Çocuklarda özsaygıyı geliştirmek gereklidir. Özsaygısı olan çocuklar iyilikten başka birşey yapmazlar. Onların kimseye zararı dokunmaz. (Rousseau,2011: 92)

Çocuklara akıllarını kullanmayı öğretin. Kişiyeye yol gösterecek en büyük rehber onun aklıdır. (Rousseau,2011: 351) Aklını kullanamayan çocuk başkalarının aklının esiri olur. Bu da çocuğu köleleştirir. Fakat bir öğretmenin amacı çocuğun özerkliğini kazanmasını sağlamak ve onun kendi kararlarını kendisi verebilecek birey olarak yetişmesine önder olmaktır. Aklını kullanan kişi bağlı olur ama bağımlı olmaz.

3.2. Dewey'den Meb Müsteşerına Değerlendirme Mektubu

07/07/2017

1924 yılında ülkenize akademik bir seyahat yapma fırsatı buldum. Bunun neticesinde sizden gelen talep üzerine eğitim sisteminize dair değerlendirme ve tavsiye raporumusize takdim etmekten şeref duyuyorum.

Öncelikle şunu belirtmeliyim ki herşeyden evvel çocuklara bağımsızlık ve demokrasi çerçevesinde eğitim vermenizde temel faydalar olacaktır. Çocuklarda özsaygı ve özgüveni pekiştirecek faaliyetler okulun ana minvali olmalıdır. Böylelikle çocuk özerk bir birey olma yolunda sağlam adımlarla yürüyecektir. Çocukların özgüvenini geliştirmek için onlara yapabilecekleri küçük sorumluluklar verilmelidir. Özerkliği gelişen

çocuklar aklını kullanarak kendi kararlarını kendi verme ve hayatını yönetme imkanı bulacaktır.(Dewey,1996)

Okullar bulunduğu mahalin ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmeli. Öncelikle okullar tep tip ve tek düze olmamalıdır. Okul hangi köy veya mahallede ise o köy ve mahallenin ekonomik ve sosyal durumuna göre şekil almalıdır. Örneğin tarımla uğraşan bir köyde hangi tarım ürünleri daha çok yetiştirilebiliyorsa o ürünler üzerine mutlaka uygulamalı dersler olmalıdır. VeleVKi o bölge sanayi bakımından gelişmekte ise o okul sanayi türevleri açısından uygulamalı eğitime yer verilmelidir. Uygulamalı eğitim diyorum çünkü en güzel ve kalıcı öğrenme şekli uygulamayla olur. Ayrıca bu uygulama çeşitleri ile okulların ihtiyaçları da karşılanabilir. Aynı zamanda çocuklar birşeyler üretmenin sevincini ve doyumunu yaşarlar. Bu sayede olmak istedikleri meslekler bakımından uzmanlaşmaya doğru sağlam adımlar atabilirler.(Özsoy,2009, MEB 1939)

Üniversiteye devam etmek istemeyen öğrenciler için mutlaka teknik ve endüstri teknik meslek liseleri açılması lazımdır. Bu okullar sayesinde çocuklar uygulamalı meslek eğitimi alacak ve mezun olur olmaz iş hayatına atılacaklardır. Bu tip okulların mutlaka atölyeleri olmalıdır. Ayrıca sanayi ve ziraat gibi alanlarda staj görerek mesleğe atılmadan önce usta çırak ilişkisiyle eğitim vermekte çok fayda vardır. (Hâkimiyet-i Milliye, 1924)

Çocukların sadece hafızalarına yüklenmemek gerekir. Özellikle ilkokul ve ortaokul öğrencilerine el işi, sanat, spor ve oyun ağırlıklı dersler konulmalıdır. Spor dersleri sayesinde çocuğun fiziksel gelişimi kuvvetlenecek, oyun dersleri sayesinde çocuğun tüm gelişim alanlarına hitap edecek kazanımlar sağlanacaktır. (Hâkimiyet-i Milliye, 1924)

Okul binası ve eğitim materyalleri için mutlaka bir bütçe ayrılmalıdır. Eğer bina ve materyallerde bir sıkıntı ve eksiklik olursa ne öğretmen istediği verimi alabilir ne de öğrenciler istedikleri şekilde eğitim alabilir. Bu durum öğretmen ve öğrencileri çıkmaza sokabilir. Dolayısıyla bakanlık bu eksiklikleri öğrenip gidermekle mesuldür. (Tanin, 1924 ve MEB 1939)

Öğretmen maaşları artırılmalıdır. Geçim derdine düşmüş bir öğretmenden asla istenilen verim alınamaz. Ayrıca geçim sıkıntısı yaşayan bir öğretmen ek iş yapmak zorunda kalır ki bu durum da onu asıl mesleğine yeterli zamanı ayırmaktan alıkoyar. Her öğretmenin kendi branşında uzmanlaşması sağlanmalıdır. Bu da öğretmenlere bakanlığın yada yetkilendirdiği kurumların vereceği seminer ve sertifika gibi eğitimlerle olabilir. Ayrıca öğretmenlerin yüksek lisans yapması teşvik edilmelidir. Müdür ve müfettiş olmak isteyenler de özel eğitimlere tabi tutulmalıdır. Müdürlük ve müfettişliklerin ayrıca bir eğitim sertifikası olmalıdır.(Cumhuriyet,1924)

Öğretmenlerin birbirleriyle bağı kuvvetlendirip bilgi alış verişinde bulunabilecekleri bir platform yada kurul oluşturmakta çok fayda vardır. Böylece öğretmenler fikir alışverişi yapabilme fırsatı yakalayacaklardır. Alandaki çeşitli eğitim öğretim yöntemlerini öğrenecekler, ayrıca okullardaki çeşitli problemlere nasıl çözümler ürettiklerini paylaşabileceklerdir. Bu kuruldan çıkan sonuç ve tavsiyeler bakanlık tarafından basılı olarak neşredildiği takdirde de tüm halk bunu öğrenme fırsatı yakalayacaktır. Ayrıca bu karar ve tavsiyeler doğrultusunda bakanlığın yeni çözüm ve stratejiler geliştirmesine sağlam bir zemin hazırlanmış olacaktır.(MEB,1939)

Gördüğüm kadarıyla kitap ve kütüphane sayımız maalesef yetersizdir. Bu işe en hızlı çözüm olarak size tavsiyem seyyar ve gezici kütüphaneler kurmanızdır. Seyyar kütüphane büyük bir araca raflar vesilesiyle kitapların yerleştirilerek birçok il, ilçe hatta kasabalara kadar ulaşmayı kolaylaştıracaktır. Her gün başka bir okul ziyaret edilerek çocukların bu ziyaret sırasında kitapları okuması veya bir

sonraki sefere kadar çocuklara kitapların bir form kaydıyla ödünç verilmesi sağlanabilir. Böylece nadir kitaplar dahil çocukların bilime ulaşması kolaylaştırılmış olacaktır.(MEB,1939)

Bakanlığınız bünyesinde mutlaka bir tercüme birimi olmalıdır. Bu sayede yabancı kaynaklı bilim yazılarına kolaylıkla ulaşip neşretme fırsatı doğacaktır. Sadece tercüme birimi de yetmez. Bunun yanında bazı öğretmenleri Avrupa eğitim sistemini yerinde görmesi adına yurt dışına eğitime göndermeniz elzemdir. Özellikle Hollanda'yı sizlere önerebilirim. Son tavsiyem ise tüm bu çalışmalar ışığında yerli ve milli bir eğitim sistemi oluşturarak ülke geneline yaymanız gereklidir. Hiçbir eğitim sistemi kendi oluşturduğunuz eğitim sisteminizden daha iyi olamaz. (Son Telgraf ve İleri,1924)

3.3. Baltacıoğlu'ndan Eğitim Bakanına Mektup

04/11/1986

Eğitimin en temel amacı şahsiyet sahibi bireyler yetiştirmek olmalıdır. Şahsiyet sahibi adam ise, çevresine tesir eden, pasif değil aktif olan ve birşeyler üreten insandır. (Baltacıoğlu, 1942). Öğretmenler önce kendileri aktif birer eğitimci olmalı sonra çocuklara bu örnek tavırlarıyla aktif şahsiyet olmayı öğretmelidir.

Eğitim çocuğu toplum hayatına hazırlamalıdır. Çocuğa meslek edindirmek onu topluma hazırlamanın en sağlam yoludur. Meslek eğitimi ise ancak ve ancak gerçek bir uygulamalı eğitimle hasıl olabilir. Yani ziraat eğitimi vermenin amacı çiftçi yetiştirmek, bahçe eğitimi vermenin amacı bahçıvan yetiştirmektir (Baltacıoğlu, 1944,).

Gerçek bir şahsiyet eğitimi ancak gerçek bir çevrede meydana gelir. Her meslek grubunun kendine özgü bir muhiti vardır ve o mesleğin ustası ancak o çevrede yetiştirilirse gerçekten o mesleğin şahsiyetini kazanabilir. Muhit, herhangi bir ev, sınıf, okul değil bizzat toprak, su, hava tezgah, tamirhane, basımevi gibi gerçek çevrelerdir (Baltacıoğlu, 1944,). Bu yüzden mutlaka çıraklık eğitim sistemi kurulmalı ve öğrenciler usta çırak ilişkisiyle yaparak yaşayarak birşeyler öğrenmelidir. Usta yanında yetişen öğrenciler de mesleğin sırları ve ustalıklarını daha sağlam özümseyeceklerdir.

Kartondan sandalye veya masa yapmak benim çalışma ilkelerime terstir. Eğer okulda bir çalışma yapılacaksa mutlaka ama mutlaka bu çalışmalar gerçek olmalıdır. Yapay çalışma olmaz. Adı üzerinde kopya asla gerçeğin yerini tutmaz, alamaz. Eğer masa ve sandalye çalışması yapılacaksa çocuklar gerçekten masa ve sandalyeyi gerçek malzemeleriyle yapıp bunları okulda kullanmalıdır.Çocuklar deney ve gözlemler yapmalıdır. Çocuğa bir bitki türünü öğretmek isteyen bir eğitimci mutlaka onu bahçeye çıkarmalı ve bitkiye dokunarak, bitkiyi görerek bunu öğrenmesini sağlamalıdır. Çalışmanın tam bir sosyal vazife ve gerçek bir teknik ile hasıl olduğu akıldan çıkarılmamalıdır.(Tozlu,1989)

Eğitimde randıman yani verim çok önem arz eder.(Baltacıoğlu,1942) Randımandan kastımı bir örnekle açıklayayım;

1. Sıra hakkında bilgi vermek.
2. Sıranın resmini çizdirmek.
3. Kartondan yapay bir sıra yaptırmak.
4. Tahtadan kullanılabilir bir sıra yaptırmak.
5. Gerçek tahtadan yapılan sırayı piyasaya çıkarmak.

İlk üç numaralı örneklerin herhangi bir kıymeti harbiyesi yoktur. Bu örnekler zamanı ve emeği heba etmekten başka bir işe yaramaz. Kişi eğitim verdiğini zannetmenin ardına geçemez. Dört numaralı örnek teknik bir verimi son örnek ise ekonomik bir verimi arz eder. Bir işin tam randımanlı örneği ancak beş numaralı örnek gibi yapıldığında vuku bulur. (Baltacıoğlu,1944)

Okul sosyal hayatın ta kendisi olamaz. Bu realiteyle uyuzmaz. Fakat eğitim çocuğu sosyal hayata hazırlar ve onu topluma ısındırır. (Baltacıoğlu,1944) Eğitim çocuğu tabiata döndürmelidir. (Baltacıoğlu,1927) Tatbikatlar tabiatta yapılmalıdır. Böylelikle okul ve toplum kaynaşarak bir bütün haline gelecektir.(Tozlu,1989)

Her okulun çeşitli bölümleri ve her bölümün de çeşitli görevleri vardır. Okulun temizliği sıhhi vazifenin gerçekleşmesini sağlar. Zirai vazife için her okulun bir bahçesi olmalıdır. Sanayi vazifesi için mutlaka çeşitli atölyeler olmalıdır. Ticari vazife için okulda tiyatro ve konferans salonu gibi bölümler olmalıdır. İlmî vazifenin tam olarak gerçekleşmesi için her okulda mutlaka laboratuvarlar olmalıdır. İdari vazife için de müdür odası bulunmalıdır. Tüm bunlar her okulun olmazsa olmazı haline getirilmeli ve kanunlar ile resmileştirilmelidir. Özel okullar dahi bu kurallar çerçevesinde eğitim vermelidir. Bahçesiz atölyesiz ve laboratuvarsız bir okul gerçek bir okul değildir. Dolayısıyla eğitimin gerçek manasıyla bu gibi okullarda meydana gelmesi imkansızdır. (Baltacıoğlu,1942) Sadece bina, sınıf ,masa ve sıralardan oluşan okul geeçek bir okul olamaz.

Eğitimcinin vazifesi çocuğu sıraya oturtmak, kendisini dinletmek, söyleneni sorgusuz sualsiz kabul ettirmek ve ödev yaptırmaktan ibaret olamaz. Bana göre idealist öğretmen işiten, akleden ve üreten öğretmendir. Kendisi aktif olduğu gibi çocukları da aktif tutan öğretmen gerçek bir öğretmendir.

Eğitimde kaçınılması gereken en önemli durumlardan biri de ezberciliktir. Ezber çocukları tekdüzeliğe ve pasifliğe sürükler. Ezberlenen şeyler çok çabuk unutulur. Çünkü kavrama gerçekleşmeden yapılan bir durum kısa zamanda kaybolur. Ezber sebebiyle çocukları papağana döndürmüş oluruz. Bilirsiniz papağanlar farkında olmadan bilinçsizce konuşurlar. İnsan ancak yürümeyi yürüyerek, konuşmayı konuşarak, yüzmeyi yüzerek öğrenebilir. Bilimi de bilim yaparak öğrenecektir. Ezberleyerek değil. (Baltacıoğlu,1927)

Çocuklara ders koymak yerine iş günleri koymakta fayda vardır. İş günlerinden kastımız marangozluk, tamircilik, çiftçilik, fabrika- sanayi iş günü yada haftası gibi olmalıdır.(Balatacıoğlu,1932) Böylece çocuklar gerçek hayatın içindeki gerçek işlerle meşgul olarak onları aslına uygun öğrenme fırsatı bulacaktır.

Umarım bu tavsiye mektubumu okuma ve tatbik etme fırsatınız olur. Saygılarımı sunar ve çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

4.SONUÇ

Bu denemenin amacı çocuk gelişimi ve eğitimi alanında önemli bir yer tutan üç bilim adamının; Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey'in ağzından dönemin Türk yetkililerine tavsiye, öneri ve rapor niteliğinde mektuplar yazmaktır.

Bu çalışmada akademik senaryo yöntemi kullanılmıştır. Yani Baltacıoğlu, Rousseau ve Dewey hayatta olsalardı nasıl bir mektup yazabilirdilerdi teması üzerinde durulmuştur. Onların eğitim ilkelerinden yola çıkılarak günümüz ağzıyla yetkililere mektuplar yazılmıştır. Rousseau'ya öğretmenlere mektup yazdırılmıştır. Dewey MEB Müsteşarına değerlendirme raporu niteliğinde bir mektup göndermiştir. Baltacıoğlu ise Milli Eğitim Bakanı'na bizzat tavsiye mektubu yazmıştır.

Rousseau'ya öğretmenlere hitaben yazdırılan mektubunda özetle şu konulara vurgu yapılmıştır:

1. Eğitim doğal yollardan yapılmalıdır.
2. Yaparak yaşayarak eğitim vermek gereklidir.
3. Ezberden kaçınılması üzerinde durmuştur.
4. Okula hazırbulunuşluğa vurgu yapmıştır.
5. Öğretimde tümevarım yöntemini önemsemektedir.
6. Eğitimde sabıra dikkat çekmiştir.
7. Aşırı koruyucu yada aşırı gevşek eğitimden uzak durmak gerektiği üzerinde durmuştur.
8. En büyük rehberin akıl olduğunu vurgulamıştır.

Dewey MEB Müsteşarına değerlendirme raporu niteliğinde gönderdiği mektubunda özetle şunlara önem vermiştir:

1. Eğitimin amacı özerk çocuk yetiştirmektir.
2. Okullar bulunduğu muhite göre çeşitlendirilmelidir.
3. Meslek liselerine önem verilmelidir.
4. Oyun ve spor derslerine gereken ihtimam gösterilmelidir.
5. Muallime gerekli değer verilmeli ve maaşları artırılmalıdır.
6. Okul binası ve eğitim materyalleri eksiksiz olmalıdır.
7. Kitap ve gezici kütüphanelere önem verilmelidir.
8. Yerli ve milli bir eğitim sistemi oluşturulup sabırla uygulanmalıdır.

Baltacıoğlu ise Milli Eğitim Bakanı'na yazdığı tavsiye mektubunda özetle şu hususları göz önüne sermiştir.

1. Eğitim aktif bireyler yetiştirmelidir.
2. Eğitim toyları topluma hazırlamalıdır.
3. Mutlaka uygulamalı eğitim yapılmalıdır.
4. Eğitimde doğal ve gerçek çevreye vurgu yapmıştır.

5. Okulları bir üretim atölyesi gibi tasarlamak gerektiğinden bahseder.
6. Aktif öğrenciyi ancak aktif öğretmenler yetiştirebilir.
7. Ezberden kaçmak gereklidir.
8. Eğitim beş temel prensip üzerine olmalıdır bu prensipler; şahsiyet, muhit, (çevre) travay,(çalışma) randıman,(verim) ve inisiyasyon,(başlatma) prensipleridir.
9. Çocukların zekalarının farklı olduğu ve buna göre eğitim verilmesi gerektiğini savunmuştur.
10. Okul bulunduğu sosyal çevreye göre uyum ve çeşitlilik arz etmelidir.
11. Meslek okullarına gereken ihtimam gösterilmelidir.

Her üç doğayen eğitimci de ortak olarak şunlara vurgu yapışlardır:

1. Eğitimde ezberden uzak durmak
2. Aktif öğretmen ve aktif öğrenci
3. Uygulamalı eğitim
4. Sabır
5. Meslek okullarının önemi
6. Üretkenlik
7. Doğal çevre ve doğal eğitim
8. Aklını kullanma
9. Özerk bireyler yetiştirme
10. Hazırbulunuşluk
11. Yerli ve milli bir eğitim sistemi.

KAYNAKÇA

- Badamchi, D. K. (2017). Jean-Jacques Rousseau'nun Eğitim Anlayışının Temelleri: Birey Emile mi, Vatandaş Emile mi?.Beytulhikme: An International Journal of Philosophy, 7(1).
- Bahri, A. T. A. (2001). 1924 Türk Basını Işığında Amerikalı Eğitimci John Dewey'in Türkiye Seyahati. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(3).
- Baltacıoğlu, İ. H. (1927). Talim ve Terbiyede İnkılap. İstanbul: Kanaat Kitabevi.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1932). İçtimai Mektep. İstanbul: Suhulet Kitabevi.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1942). İçtimai Mektep. Ankara: Maarif Matbaası.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1944). Öğretmen. İstanbul: Kültür Basımevi.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1944). Rüyamdaki Okullar. İstanbul: Yeni Adam Yayınları.
- Baltacıoğlu, İ. H. (1964). Adam Nasıl Yetişir Nasıl Yetiştirilir. Ankara: Genelkurmay Basımevi
- Burkaz, V. (2014). Platon ve Rousseau'da İnsan Doğası Bağlamında Eğitim. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2).
- Dewey, J. (1962). Özgürlük ve kültür (çev. V. Günyol). İstanbul: Çan Yayınları. Dewey, J. (1939). Türk maarifi hakkında rapor. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Devlet Basımevi. İstanbul
- Dewey, J. (1966). Tecrübe ve eğitim (çev. F. Başaran ve F. Varış). Ankara. 1930
- Dewey, J. (1995). Eğitimde ahlâk ilkeleri (çev. F. Oğuzkan). Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Dewey, J. (1996). Demokrasi ve eğitim (çev. M. S. Otaran). İstanbul: Başarı Yayınları.
- Güçlüol, K. (1985). John Dewey Raporun'dan Esintiler. Eğitim Ve Bilim, 9(53).
- Hâkimiyet-i Milliye, 23 Temmuz 1924

Hâkimiyet-i Milliye, 26 Ağustos 1924

<http://www.dunyabulteni.net>, 06.01.2018

<http://www.filozof.net>, 06.01.2018

<http://www.nkfu.com>, 06.01.2018

<http://www.yeniakit.com.tr>, 06.01.2018

<https://www.turkedebiyati.org>, 06.01.2018

Kaytancı, L.(2014). İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Eğitim Görüşleri ,Yüksek Lisans Tezi,Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ,Ankara

Özsoy, S. (2009). “Türk Modernleşmesi”, Demokrasi ve Eğitim: Dewey Perspektifinden Bir Çözümleme.

Rousseau, J. J. (2002). İnsanlar Arasındaki Eşitsizliğin Kaynağı, çev. R. Nuri. İleri, İstanbul: Say Yayınları.

Rousseau, J. J. (2007) Emile, çev. Ülkü Akagündüz. İstanbul :Selis Kitaplar.

Rousseau, J.-J. (2011). Emile ya da Eğitim Üzerine (çev. Y. Avunç). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Son Telgraf ve İleri, 16 Ağustos1924

Tanin, 27 Ağustos 1924

Tozlu, N. (1989). İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Eğitim Sistemi Üzerine Bir Araştırma, Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Kültür Eserleri Araştırma İnceleme Dizisi, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

Vatandaş Emile mi?. Beytulhikme: An International Journal of Philosophy, 7(1).